

ПОРІВНЯЛЬНИЙ СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ СТРУКТУРИ ЕКОНОМІКИ КРАЇН ЄВРОСОЮЗУ ЗА ВИДАМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Мазур Маргарита Вікторівна
Сіренко Катерина Вікторівна
Галіцина Ольга Володимирівна

к.е.н., доценти

доценти кафедри математичного моделювання та статистики

Київський національний економічний університет

імені Вадима Гетьмана

м. Київ, Україна

Вступ. Науково-технічний прогрес, зростання конкуренції, розвиток міжнародної інтеграції та процесів глобалізації викликають вагомі структурні зрушення в економіці розвинених країн світу. Соціально-економічний розвиток будь-якої країни залежить від прогресивних структурних змін в економіці держави. Значні структурні трансформації впливають на сталий розвиток країн та потребують поглибленого статистичного аналізу. Останні роки спостерігаються загальні тенденції дематеріалізації виробництва, зростання питомої ваги сфери послуг та розвитку наукомістких видів діяльності. Однак розвиток цих процесів структурних змін в окремих країнах відбувається по різному і потребує ґрунтовних наукових досліджень.

Ціль роботи. Метою роботи є проведення порівняльного статистичного аналізу основних структурних показників економіки країн-членів Європейського Союзу (ЄС) для виявлення структурних переваг, тенденцій розвитку та пріоритетних напрямків структурних трансформацій.

Матеріали та методи. У даному дослідженні аналіз динаміки структури економіки країн ЄС за видами економічної діяльності здійснено на основі статистичних даних Євростату щодо валової доданої вартості (ВДВ) за видами економічної діяльності. Використано матеріали наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних вчених з питань розвитку структур економік країн

світу та структурних зрушень. Застосовано методи порівняльного аналізу, синтезу, узагальнення, аналізу часових рядів та структурних зрушень щодо виявлення сучасних структур економік країн-членів ЄС.

Результати та обговорення. За результатами аналізу структури ВДВ країн ЄС за видами економічної діяльності за останні п'ять років, у переважній більшості країн частка ВДВ видів діяльності сфери послуг перевищувала питому вагу ВДВ галузей промисловості та будівництва. Винятки становили такі країни, як Ірландія, Польща, Румунія, Словаччина, Словенія, Угорщина та Чехія, де питома вага ВДВ галузей промисловості та будівництва перевищувала частку ВДВ видів діяльності сфери послуг. Причому в окремих з перелічених країнах останні п'ять років частка ВДВ видів діяльності сфери послуг мала тенденцію до зниження. Наприклад, питома вага ВДВ видів діяльності сфери послуг в Ірландії у 2022 р. порівняно з 2018 р. зменшилася на 9,3 в.п.

Негативні тенденції зниження частки ВДВ видів діяльності сфери послуг в період 2018-2022 рр. спостерігалися також в деяких країнах ЄС з переважаючою питоною вагою цієї сфери в економіці. Зокрема, найбільш негативні зміни відбулися в Латвії, в якій питома вага ВДВ видів діяльності сфери послуг зменшилася на 6 в.п.

Також за останні п'ять років у 2022 році порівняно з 2018 роком частка ВДВ видів діяльності сфери послуг зменшилася відповідно в Болгарії (-5,1 в.п.), Греції (-4,2 в.п.), Литві (-3,1 в.п.), Фінляндії (-2,7 в.п.), Швеції (-2,4 в.п.), Бельгії (-2,3 в.п.), Нідерландах (-2 в.п.), Польщі (-1,9 в.п.), Кіпрі (-1,7 в.п.), Словаччині (-1,2 в.п.), Іспанії (-1,1 в.п.), Люксембурзі (-0,9 в.п.) та деяких інших країнах (табл. 1).

Таблиця 1

Структура ВДВ країн ЄС за видами економічної діяльності у 2018-2022 рр.

Країна	Сільське, лісове та рибне господарство, % до ВДВ		Зміна частки, в.п.	Промисловість та будівництво, % до ВДВ		Зміна частки, в.п.	Сфера послуг, % до ВДВ		Зміна частки, в.п.
	2018	2022		2018	2022		2018	2022	
Австрія	1,3	1,5	+0,2	47,2	46,7	-0,5	51,5	51,8	+0,3
Бельгія	0,7	0,7	0,0	34,9	37,2	+2,3	64,4	62,1	-2,3
Болгарія	3,9	5,0	+1,1	41,5	45,5	+4,0	54,6	49,5	-5,1
Греція	4,2	4,5	+0,3	25,2	29,2	+4,0	70,6	66,4	-4,2
Данія	1,2	1,3	+0,1	39,1	35,5	-3,6	59,7	63,1	+3,4

Естонія	2,4	2,9	+0,5	43,1	41,8	-1,3	54,5	55,3	+0,8
Ірландія	0,9	1,2	+0,3	74,3	83,5	+9,2	24,7	15,4	-9,3
Іспанія	3,0	2,6	-0,4	34,1	35,6	+1,5	62,8	61,7	-1,1
Італія	2,2	2,2	0,0	40,6	41,4	+0,8	57,2	56,4	-0,8
Кіпр	2,0	1,9	-0,1	20,1	21,9	+1,8	77,9	76,2	-1,7
Латвія	4,1	5,8	+1,7	33,7	38,0	+4,3	62,2	56,2	-6,0
Литва	3,2	4,4	+1,2	46,9	48,7	+1,8	49,9	46,8	-3,1
Люксембург	0,3	0,3	0,0	17,5	18,4	+0,9	82,2	81,3	-0,9
Мальта	0,7	1,0	+0,3	21,0	21,0	0,0	78,2	78,0	-0,2
Нідерланди	1,8	1,7	-0,1	32,3	34,5	+2,2	65,9	63,9	-2,0
Німеччина	0,8	1,2	+0,4	52,5	49,9	-2,6	46,7	48,9	+2,2
Польща	2,8	2,4	-0,4	54,2	52,0	+2,2	45,3	43,4	-1,9
Португалія	2,4	2,2	-0,2	36,5	36,4	-0,1	61,2	61,4	+0,2
Румунія	5,0	4,9	-0,1	52,9	52,9	0,0	42,0	42,2	+0,2
Словаччина	2,4	2,5	+0,1	53,8	54,9	+1,1	43,8	42,6	-1,2
Словенія	2,6	1,9	-0,7	55,8	54,4	-1,4	41,6	43,6	+2,0
Угорщина	4,1	3,2	-0,9	52,6	50,6	-1,0	44,3	46,2	+1,9
Фінляндія	2,8	2,6	-0,2	44,8	47,6	+2,8	52,5	49,8	-2,7
Франція	1,9	2,1	+0,2	30,5	29,5	-1,1	67,6	68,4	+0,8
Хорватія	3,6	3,0	-0,6	39,0	36,7	-2,3	57,4	60,3	+2,9
Чехія	2,1	2,1	0,0	60,4	55,7	-4,7	37,4	42,1	+4,7
Швеція	1,6	1,6	0,0	39,5	41,9	+2,4	58,9	56,5	-2,4

Висновки. Як свідчать результати аналізу структури ВДВ країн Євросоюзу, головною тенденцією в зміні структури є те, що в період 2018-2022 рр. питома вага ВДВ видів діяльності промисловості та будівництва поступово зменшувалася, а частка ВДВ сфери послуг в більшості країн ЄС поступово зростала. Однак, ці процеси відбувалися нерівномірно у різних країнах останні п'ять років. Найбільш швидкими темпами зростання частки ВДВ видів діяльності сфери послуг у 2018-2022 рр. спостерігалось в Данії (+3,4 в.п.), Хорватії (+2,9 в.п.) та Німеччині (+2,2 в.п.). У Чехії також, не дивлячись на переважання частки ВДВ промисловості та будівництва, відбулися позитивні структурні зрушення за цей період, які характеризувалися зростанням частки ВДВ сфери послуг у цій країні на 4,7 в.п. Найбільш негативні тенденції останні п'ять років спостерігалися в Ірландії, в якій з переважаючою часткою ВДВ галузей промисловості та будівництва питома вага ВДВ сфери послуг зменшилася на 9,3 в.п., що свідчить про необхідність здійснення відповідної політики уряду держави щодо оптимізації структури ВДВ за видами економічної діяльності.